

Ha nem változtatunk társadalmi viszonyainkon, tíz-húsz éven belül foglalkoztatási válság következhet be, előszele máris érezhető. Az automatizálás, az informatika és a mesterséges intelligencia elterjedése csak ott vezet szükségszerűen munkahelyvesztéshez, ahol a termelés profitérdekeinek rendelődik alá, nem pedig a dolgozó-alkotó társadalmi többség érdekeinek – vonta le a következtetést a Magyar Szociális Fórum tudósítója abból a tudományos tanácskozásból, amelyet a budapesti Corvinus egyetemen tartottak szerdán este a globális változásokról és a munka jövőjéről.

Simai Mihály akadémikus szerint „A technikai fejlődés nem csak munkahelyeket szüntet meg, hanem új lehetőségeket is teremt”.

Felidézte az ENSZ egyetemének keretében vezetésével készült 1995. évi tanulmányt, melyben foglalkoztatási válságot prognosztizáltak 2025-2035-re, és azt mondta, hogy azóta még súlyosbodtak is azok az okok, amelyek a „munkahely nélküli gazdasági növekedéshez” vezetnek.

Az ENSZ-tanulmány szerint a legfőbb ok politikai: a szocialista világrendszer összeomlásában keresendő. A szocializmus ugyanis foglalkoztatás-barát rendszer volt, a kapitalizmus viszont a tőkés haszonelvűsége szerint működik. A második ok demográfiai: növekszik a munkaképes korúak létszáma a fejlődő és a közepesen fejlett világban, köztük hazánkban, és az a veszély fenyeget, hogy nem tudnak mit kezdeni a fiatalok tömegeivel, ennek következtében pedig migrációs folyamatok veszik kezdetüket. A válsághoz vezető harmadik ok az új technika, mely nem foglalkoztatás-barát, hanem kiszorítja az embert a termelésből.

Simai elmondta, hogy az automatizálás közepette csak Kínában, és részben Indiában nőtt a foglalkoztatás. Kínában 200 millió új munkahelyet teremtettek. Ezzel is érzékeltette, hogy a válságon más társadalmi berendezkedéssel lehet úrrá lenni. A fejlett országokban ugyanakkor előregedik a népesség, és hatványozottan fenyeget a „munkahely nélküli gazdasági növekedés” veszélye.

Kitért az akadémikus a „haditechnika zsákutcájára” is: egész hadseregek válhatnak fölöslegessé az új technikák miatt. Az automatizálás, a robottechnika, a mesterséges intelligencia alapvetően más képességeket igényel a hadseregektől, és szükségtelenné teheti nagy részüket.

Fazekas Károly, a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdasági és Regionális Kutatóközpontjának főigazgatója elmondta, hogy az új technika és technológia „hihetetlenül növekvő társadalmi egyenlőtlenséghez” vezetett a globalizáció közepette. Mélyreható átalakuláson megy keresztül a világ. A tudás alapú (kognitív) felkészültséggel szemben teret hódít az érzelmi alapú (nem kognitív), szociális érzékenységet igénylő munka. Az ilyen képességek kifejlesztésének legfőbb közege a család, de az iskolára is nagy szerep hárul. Tehát a családok és az oktatás helyzete a jövő alakulásának döntően fontos kérdése – összegezte az elhangzottakat a Magyar Szociális Fórum tudósítója.